

Mange kender salmerne - kun få kender manden bag de smukke ord

Brorson - en slesvigsk salmedigter

250-ÅRET FOR SALMEDIGTEREN Hans Adolph Brorson har ikke vakt national opmærksomhed. I Tønder provsti, hvor Brorson levede det meste af sit liv, er der dog lagt op til en del arrangementer; på internettet under www.denyndigsterose.dk kan man finde en kalender over dem. Denne adresse hentyder til en af Brorsons første og mest elskede julesalmer, "Den yndigste rose er fundet". Den kunne også have heddet "Op, al den ting, som Gud har gjort", for den salme om Guds skaberværk kender vel de allerfleste.

Vi kender salmerne, men ved måske ikke så meget om digteren bag dem. Hans far var præst i Randerup nord for Tønder i en dansksproget menighed. Hans mor kom fra en tysksproget familie. Det er altså overve-

jende sandsynligt, at Brorson var tosproget fra barnsben i det sprogligt blandede område. Både Hans Adolph og hans brødre Nicolai og Broder læste teologi i København. De havde tilnavnet "Det rare (= sjældne) trekløver fra Randerup" på grund af deres begavelse og fælles uddannelse. Broder blev 1737 biskop i Ålborg, Nicolai afslog tilbudet om en bispestol og blev præst ved Nicolaj kirke i København.

Der var teologisk røre på brødrenes hjemegn i 1720'erne; nogle af præsterne i Vestslesvig havde studeret i Halle og havde der stiftet bekendtskab med pietismen, en ny vækkelsesbevægelse, der lagde afgørende vægt på det enkelte menneskes omvendelse til en personlig tro og en from livs-

førelse. Det kom til at præge Brorson, der havde holdt en pause i studierne og arbejdet som huslærer hos sin morbror, der var amtsforvalter i Løgumkloster. 1721 fik han tilbudt præstestillingen i Randerup og gjorde derfor sin teologiske eksamen færdig. Året efter giftede han sig med en af sine elever, kusinen Cathrine.

Pietismen var også nået til Tønder, hvor provst J.H. Schrader i 1731 udgav en tysksproget salmebog med mange nye salmer skrevet i pietismens inderlige sprogtoner. Han fik ansat Brorson som "dansk og tredje præst", fordi de dansktalende tjenestefolk i den ellers tysktalende by skulle have mulighed for at høre en prædiken på dansk. Hvis man ikke forstod den, hindrede det måske en personlig omvendelse. Salmerne, der blev sunget ved de danske gudstjenester, var tyske, så i årene 1732 - 37 udgav Brorson en række salmehefter med salmer på dansk, både egne og oversættelser. 1739 blev de samlet i bogen "Troens rare klenodie". Året efter blev Brorson biskop i Ribe. Han kørte rundt i sit store stift, der rakte fra Limfjorden til Før og Amrum, dvs. også i sogne med tysk kirkesprog, og visiterede, dvs. han hørte præsterne prædike og lærerne overhøre børnene i katekismus; skolerne var dengang under kirkeligt tilsyn. Overalt blev det, han hørte, bedømt på, om folk i sognet var blevet vakt, dvs. om de havde opnået en personlig tro.

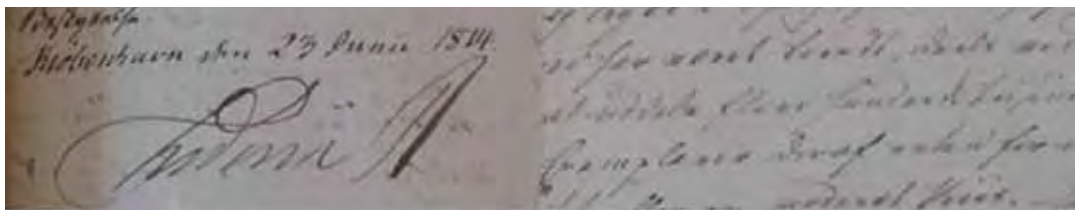
Brorson var selv ikke fri for anfægtelser og sorg og længtes i sine sidste år efter livet hos Gud. Han døde den 3. juni 1764. Efter hans død udgav hans sønner en samling salmer og sange under navnet "Svane-Sang", heri står bl.a. "Den store, hvide flok" om saligheden i himmelen.

Ea Dal

Hjemmesiden www.denyndigsterose.dk giver bl.a. et overblik over Brorsons liv og digtning

200 år and still going very strong!

Frederik VI's underskrift på hans tilsagn om "Vor allerhøieste Beskyttelse"

"DEN GRUNDSTEN, VI lægge, vil, det haabe Vi! Med Tiden bære en skøn Bygning"

Sådan sagde biskop over Sjællands Stift, Friederich Münter, søndag den 22. maj 1814, da Det Danske Bibelselskab blev oprettet. Forud for dette var gået 10 år, hvor en idealistisk skotte - Ebenezer Henderson - havde forsøgt at oprette et bibelselskab efter britisk forbillede, hvor man i 1804 stiftede et bibelselskab på baggrund af en lille pige, der ikke kunne købe en Bibel, fordi de var helt umulige at få fat i. Underligt nok var Biblen nemlig ikke hvermandseje for 200 år siden - den var forbeholdt de lærde, og på det stiftende møde den 22. maj 1814 var der kritiske

røster fra præster, der mente at Biblen var for svær at forstå for menigmand. Skulle den blive folkeeje, måtte det være i udvalgte tekster og med ledsagende forklaringer, så fårene ikke løb vild. Desuden var der bekymring for om Bibelselskabet skulle blive en konkurrent til Det Kongelige Vajsenhus, som havde - og stadig har - bibelprivilegiet og salmebogsprivilegiet, hvilket giver eneret til udgivelse af bibler og salmebøger.

I en skrivelse til Frederik VI, hvori man bad om hans beskyttelse af Bibelselskabet, forpligtede man sig på kun at bruge den autoriserede bibeloversættelse, samt kun at

købe bibler af Vajsenhuset. Frederik VI gav hurtigt sit tilsagn om "vor allerhøieste Beskyttelse" og arbejdet kunne gå i gang.

Bibelselskabets mål og vision er som sagt at sørge for at biblen er frit tilgængelig for den almene borger, både gennem udgivelse af bibler og bibelsk materiale og gennem undervisning. Går man ind på Bibelselskabets hjemmeside, åbenbarer et væld af muligheder sig. Vil du læse Biblen fra ende til anden? Hvad er søndagens prædikentekst? Hvad var det nu med ham Noah? Man kan læse om det hele og købe forskellige bibler og bøger på hjemmesiden, hvis det er det, man står og mangler.

Bibelselskabet er en stor ressource, både i dansk kirkeliv og internationalt, hvor man samarbejder med De Forenede Bibelselskaber, når der skal bringes hjælp og trøst til verdens brændpunkter. I år er 200 års-dagen for Bibelselskabets virke i Danmark. Her fra Sydslesvig siger vi tillykke og tak for hjælpen!

Henriette G. Knudsen

Et godt spørgsmål Hvorfor gå i kirke ?

VIA ORGELSPILLET BINDER jeg mig til at komme i kirken de fleste søndage i måneden - var jeg ikke bundet til orgelbænken ville jeg nok have en tendens til i højere grad at lade mangeligheden råde og lade forhold som vejr eller lørdags-sengetider få større indflydelse på valg af kirkegang.

Så det er godt at være bundet - for udover at jeg har et lidenskabeligt forhold til kirkemusikken, anser jeg kirkegangen for absolut at være en gyldig time (modsat en hel del andre ting der optager mig i løbet af ugen og som egentlig er mere eller mindre ligegyldige). I kirken får jeg i fællesskab med andre mennesker bekendt min kristne tro, udtrykt tak, håb, glæde, sorg m.m.

Trods pladsen på orgelbænken under gudstjenesten føler jeg mig samtidig også som almindeligt menigt medlem og har (så vidt det ikke forstyrrer min koncentration omkring musikken) ørerne ude under tekstlæsning og prædiken og funderer ofte over indholdet.

Oftentimes hører jeg folk i min omgangskreds argumentere, at de fravælger kirken, fordi den historisk set har ført til mange krige og dermed selv begået meget ondskab. Jeg kan egentlig ikke modsige dette, men tilføje at kirken er en menneskeskabt institution, og dermed også fejlbar.

Mit (mod)argument til fordel for kirken er at den peger i retning af den Gud, jeg tror på, og sætter rammerne om det kristne fællesskab med andre mennesker. For kristendommen er ikke nogen enkeltmandsfromhed - det er først og fremmest et fællesskab.

Ture Pejtersen